

18.12.2024

3917/00 04 05/2024

Asia: Lausuntopyyntö maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksesta lannoitevalmisteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (964/2023)... (VN/30951/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta lausuntoa ehdotuksesta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi lannoitevalmisteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (964/2023) muuttamisesta.

Ehdotettu asetus sisältää muutoksia mm. ammoniumkarbonaattia sisältävien lannoitevalmisteiden käyttöön, metsä- ja metsätuhkalannoitteisiin, moniravinteisiin epäorgaanisiin pääravinnelannoitteisiin. Lisäksi ehdotetaan muutoksia kompostoinnin lämpötilaprofiileihin, mädätteiden hygienisointivaatimuksiin ja biostimulanttien hygienisointivaatimuksiin. Ehdotuksessa käsitellään myös kalkitusaineiden fosforipitoisuutta, kaasutuslaitosten tuhkien sisällyttämistä tuhkat ja kuonat aineisosaluokkaan, sekä viljelysmaan pH-arvon määrittystä ennen jätevesilietettä sisältävien valmisteiden käyttöä.

Luonnonvarakeskus keskittyy lausunnossaan oman toimialansa asioihin.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus esittää tässä kommentteja liittyen yksityiskohtaisesti asetusluonnoksen eri pykälisiin. Kukin kommentti on pyritty esittämään selkeästi otsikkona toimivan pykälänumeron tai liitenumeron alle siinä järjestyksessä kuin ne on luonnoksessa esitetty.

6 § Lannoitevalmisteiden ja lannan käyttö

Ehdotus mahdollistaa sellaisen ainesosan käytön metsissä käytettävissä orgaanisissa lannoitevalmisteissa, jolla ei ole ”ei enää jätettä” (EEJ) -statusta. Tämä tapahtuisi siten, että Ruokavirasto sallisi kyseisen ainesosan käytön metsässä käytettävissä lannoitevalmisteissa tekemällä asiasta merkinnän ainesosaluetteloon. Nykyisellään metsässä saa käyttää ainoastaan sellaisia orgaanisia lannoitevalmisteita, joissa on CE-merkintä tai kaikilla aineisosilla on EEJ-status. CE-merkityillä lannoitevalmisteilla on automaattisesti EEJ-status. Käytännössä kaikki kansallisen lannoitevalmistelainsäädännön mukaisesti valmistetut orgaaniset lannoitevalmisteet sisältävät jätekomponentin. Kumpikin nykyisen lainsäädännön sallima vaihtoehto on varsin kallis pienille tuotantomäärille käytännössä estäen kotimaisten orgaanisten lannoitevalmisteiden metsäkäytön. Ravinteiden kierrätyksen kannalta olisi kuitenkin toivottavaa, että se sallittaisiin silloin, kun niiden metsäkäyttö on todettu turvalliseksi ja hyödylliseksi. Käytön turvallisuuden ratkaisisi Ruokavirasto tarvittavan selvityksen perusteella ainesosakohtaisesti.

Kokonaisuudessaan Luonnonvarakeskus kannattaa esitettyä muutosta tähän pykälään. Luonnonvarakeskus katsoo ehdotetun muutoksen edistävän

orgaanisten lannoitevalmisteiden metsäkäyttöä ja kierrätyslannoitevalmisteiden markkinoiden syntymistä ja kasvua.

7 § Jätevesilietteiden käyttö maa- ja puutarhataloudessa
Ehdotus alentaa jätevesilietettä sisältävien lannoitevalmisteiden käytöstä viljelijälle aiheutuvia kustannuksia ja edistää ravinteiden kierrätystä vähentämällä haitallisten metallien määritysten tarvetta. Ehdotus palauttaa näytteenottotarpeen lähemmäs nykyistä lannoitevalmisteasetusta edeltävää tilannetta. Viljelysmaan alhainen pH lisää haitallisten metallien liukoisuutta ja siten riskiä niiden kulkeutumisesta viljelyskasveihin. Tämän takia pH-rajoille on perusteita. Ennen nykyistä lannoitevalmisteasetusta voimassa olleen lannoitevalmisteasetuksen mukaan sellaisilla viljelysmailla, joita ehdotuksen mukaan vaadittaisiin maanäytteiden ottoa ja analysointia ennen jätevesilietettä sisältävien lannoitevalmisteiden levitystä, ei saanut levittää sitä sisältäviä lannoitevalmisteita, jotka kuuluivat tyyppinimiryhmään ”Maanparannusaineena sellaisenaan käytettävät sivutuotteet” tai ”Orgaanisena lannoitteena sellaisenaan käytettävät sivutuotteet”. Ehdotus sallisi näiden lannoitevalmisteiden käytön ehdolla, että näytteet otetaan, analysoidaan ja pitoisuudet ovat sallituissa rajoissa. Tässä mielessä sallitut käyttökohteet lisääntyisivät edelliseenkin lainsäädäntöön nähden. Mainittujen aikaisemman lainsäädännön tyyppinimiryhmien osalta tilanne palautuisi aikaisemman lainsäädännön mukaiseksi. Nykyinen lainsäädäntö lukee lietetuotteiksi (ainesosaluokan 10 ainesosia sisältäväksi) myös sellaisia orgaanisten maanparannusaineiden tyyppinimiryhmään kuuluneita lannoitevalmisteita, kuten maanparannuskomposteja, jotka aikaisemmassa lainsäädännössä eivät olleet lietetuotteita, ja niiden osalta näytteenottovaatimus on nykyllä lainsäädännössä aiempaa suurempi.

Luonnonvarakeskus huomauttaa pykälässä olevasta sanamuodosta ” Jos haitallisten metallien kuormituksen perusteella on syytä olettaa sallittujen pitoisuuksien ylitystä...”. Tämä sanamuoto on epämääräinen, eikä se vaadi kuormituksen tarkastelua eikä anna selkeää vaatimusta tai kehotusta analyysille.

Kokonaisuutena ehdotus edistää ravinteiden kierrätystä vaarantamatta elintarviketurvallisuutta alentamalla näytteenotosta viljelijöille aiheutuvia kustannuksia. Luonnonvarakeskus kannattaa ehdotusta pienin tarkennuksin.

Liite 1

1C3. Metsätuhkalannoite

Ehdotus muuttaa kaliumin ja fosforin vähimmäispitoisuuksien esitystapaa esittämällä K:n ja P:n yhteenlasketun kokonaispitoisuuden käyttöönottoa. Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan 1C3 Metsätuhkalannoitteiden kalium- ja fosforipitoisuudet tulee eritellä, koska nämä eivät korvaa toisiaan lannoitteina. Kalium on yleisemmin tuhkalannoituskohteissa tarvittava ravinne, ja kaliumin riittävä määrä olisi turvattava, jotta tuhkalannoituksesta olisi vastaavaa hyötyä.

5. Biostimulantti

Ehdotus lisää hygieniavaatimukset biostimulanteille. Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, että samat hygieniavaatimet pätevät myös biostimulanteille, jolloin tuotteet eivät ole sen suhteen eriarvoisessa asemassa.

Liite 2

Aineisosaluokka 3. Komposti.

Ehdotus lisää sallittujen lämpötila-aika-profiilien määrää kompostoinnissa. Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, että lämpötila-aika-profiileja useita, koska tekniikoitakin on käytössä ja markkinoilla hyvin erilaisia. Tulee kuitenkin varmistaa, että lopputuote on myös edelleen stabiilia, vaikka jälkikompostointivaadetta ei olisikaan. Stabiilisuusvaade tulee kuitenkin edelleen turvaamaan tuotteiden stabiilisuuden, vaikka jälkikompostointia ei välttämättä käytettäisi, mikä on Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan hyvä asia.

Ainesosaluokka 4. Määdäte

Ehdotus poistaa määdätykseen saapuvan ainesosan hygienisointivaatimuksen, mikäli se on hygienisoitu välittömästi ennen käsittelyyn saapumista. Ehdotus ei määrittele mitä "välittömästi" tarkoittaa. Perustelumuistiossa on todettu, että tarkempi aikaraja määriteltäisiin laitoksen omavalvontasuunnitelmassa. Luonnonvarakeskus ehdottaa, että maininta omavalvontasuunnitelmasta tai vastaava lisätieto kirjattaisiin selkeyden vuoksi myös asetukseen.

Ainesosaluokka 9. Pyrolyysihilli

Ehdotus käsittelee pyrolyysihillen vaatimuksia, eritoten tuotteen vedyn ja hiilen moolisuhdetta selkeyttäen vaatimuksia. Termokemialliselle konversioprosessille asetettu lämpötilan alaraja 180 celsiusastetta viittaa siihen mahdollisuuteen, että torrefikaatio ja hydroterminen hiilto (HTC) olisivat varsinaisen hidaspyrolyysin ohella mahdollisia prosessointiteknologioita. Tarkennettu vaatimus H:Corg <0,7 mahdollisesti rajoittaa edellä mainittujen hidaspyrolyysia täydentävien teknologioiden hyödyntämistä. Oletettavasti vaatimuksella H:Corg <0,7 viitataan hiilituotteen stabiilisuuteen maassa (hiilen pysyvyys maaperässä), mikä ei kuitenkaan aina ole tarkoituksenmukaista kierrätyslannoitevalmisteita käytettäessä. Luonnonvarakeskus katsoo tarpeellisenä mahdollistaa myös kehittyvien teknologioiden lopputuotteiden sekä sellaisten tuotteiden, joiden pääasiallinen tavoite ei ole hiilensidonta, sisällyttämisen ainesosaluokkaan

Liite 5

Ehdotus velvoittaa maanäytteiden raskasmetallipitoisuuksien analysointiin aina kun aineisosaluokan 10 sisältävää tuotetta käytetään. Aiemman asetustekstin mukaan velvoite koski tilanteita, joissa vähintään 90 % aineisosisista koostui luokan 10 aineisosisista. Luonnonvarakeskus esittää muotoiluksi aiemmin käytettyä 10 %:n rajaa, eli "...lannoitevalmistetta, joka sisältää yli 10 % aineisosaluokan 10 mukaista jätevesilietettä, suurimmat sallitut...".

3 Lausunnon tiivistelmä

Yhteenvedona Luonnonvarakeskus toteaa asetusluonnoksen olevan pääosin selkeä ja johdonmukainen. Asetus katsotaan tärkeäksi mm. ravinteiden ja hiilen kierrätyksen tavoitteiden saavuttamisessa, kierrätyslannoitevalmistemarkkinoiden ja tuotteiden käytön edistämisessä. Tämän vuoksi asetustekstin selkeys ja yksiselitteisyys sekä toimijoiden tasapuolinen kohtelu ovat erityisen tärkeitä lannoitevalmisteiden laadun ja käyttökohteiden turvallisuuden takaamisessa.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 18.12.2024 klo 13:48:01.

Lausunnon valmistelija(t):

Risto Uusitalo

Elina Tampio, Petri Kapuinen, Hannu Ilvesniemi, Tarja Lehto, Kimmo Rasa, Pasi Rautio, Kari Ylivainio,
Mika Nieminen, Sirpa Piirainen

Liitteet:

Tiedoksi: